

Román hazahívó üzenet

Valami ködös, cseppet sem egyértelmű, még csak nem is az érintetteket megszólító hazahívó szózzal rukkolt elő a román államfő a külhoni románok napján, május utolsó vasárnapján. Úgy tűnik, Klaus Johannis is érezte a helyzet fonákságát.

Napjaink Romániája jobbára csak a melldöngető nacionalizmussal dicsekedhet, a városokat trikolórbá öltöztető zászlóerdőkkel, amelyek azonban nem képesek elfedni a könyörtelen valóságot. A szegények és a gazdagok közötti szakadék nő, az ország történelmi régióit nem köti össze autópálya, 16 ezer romániai orvos dolgozik külföldön. Legkevesebb két hétbe telik egy cégbejegyzés, míg például Esztországban ugyanez 18 percet vesz igénybe.

Egyre nagyobb a munkaerőhiány, folyamatos az elvándorlás. A következő harminc év során 17 millióra csökkenhet a lakosság, az aktív munkaerő száma pedig négymillióra. Miközben Magyarországon a harmadik egymás utáni, komoly bizalmi tőkével rendelkező Orbán-kormány kezdte el munkáját, addig Romániában másfél év alatt két kormány bukott meg, és a harmadik próbálja meg elkerülni az előre hozott választásokat. Szóval ilyen kontextusban és közhangulatban hazahívni a ki-egyensúlyozott nyugat-európai életszínvonalat élvező kivándoroltakat, felér egy rossz viccel. Ezért a tanár úr is inkább hazabeszélt. Nem a négymillió kitántorgót szólította meg, hanem a kormány felelősségét firtatta, mondván: a román hatóságok feladata viszsaszerezni a külföldön élő honfitársak bizalmát, lehetővé téve hazatérésüket. A kilencvenes évek elején kezdődött kivándorlás két fő célpontja Olaszország és Spanyolország volt.

Az akkori külhoni munkavállalók a keresetükből felépítették a romániai lakhelyükön a házat, talán laktak is benne egy rövid ideig, majd a munkanélküliség elől visszatér-

tek külföldre. Gyermekeik már ott születtek, akiknek az anyaország már egy idegen és főleg szegény, nem túl rokonszenves hely. Ahová már nem akarnak hazajönni.

Az elvándorlás mostanság is tart. Ma már a jól fizető romániai cégek is nehezen találnak szakembereket. A jó szakmunkások Nyugatra mentek a 600-700 eurós romániai fizetésük többszöröséért, a szakoktatás elsovadt. Nemcsak informatikusokból és mérnökökből van krónikus hiány, hanem az alacsony szakképzettséget igénylő állásokra is egyre nehezebben találnak munkavállalót.

Így aztán a mezőgazdaságban dolgozó nepáliakról (számuk már ötezerre rúg Romániában) és a hajóépítésben alkalmazott vietnamiakról szólnak a hírek. De Arad megyében például már magyarországiakat is alkalmaztak egy autókábeleket gyártó cégnél, igaz, csak két és fél hónapos idegymunkában és csak hatvan főt. Különösen fájdalmas az erdélyi magyarokat érintő kivándorlás, amely szórványosodáshoz vezet, hiszen a kisebbségnek eleve nincsenek meg azok az erőttartalékaik, mint a többségnek. A három székely megye, de különösen Kovászna és Hargita gazdasági fejletlensége az országos átlaghoz képest szembeütő.

Különösen a szótványban élő magyaroknak lenne nagy segítség egy olyan, megyei szintű magyar munkavállalói adattár, amely valamely érdekvédelmi szervezet vagy párt kezelésében összegyűjtené és közvetítené a szabad munkalehetőségeket, hogy a diplomás és képzetlen munkavállalók útja a sokadik és végső kétségbeesésükben ne az országhatárokon túlra vezessen. Mert hogy mostanság is sokat emlegetik kampányban a szülőföldön maradás és boldogulás igazságát és fontosságát, de ehhez a szavakon túl többre van szükség. Egy olyan központi védőhálóra, amely konkrét és használható információval segíti az álláskereső erdélyi magyarokat egy-egy megyeközpontban.

FÁBIÁN TIBOR

Trianon és valóság

ROSTÁS SZABOLCS

Nem árt, ha már az elején tisztázuk: a revízió, a határmódosítás témája nem tekinthető tabunak. Ha csupán a közelmúltig, a kommunizmusig nyúlunk vissza történelmünkben, a kérdés természetesen fel sem merülhetett a térségben, a Magyarország szétdarabolása nyomán létrejött utódállamok, államszövetségek ugyanis hadüzenetként fogták volna fel a kérdés feszegetését. Ahogy tennék azt ma is. Csak hát az elmúlt három évtizedben Európa keleti felében olyan folyamatok mentek végbe, amelyek alaposan átszabták a térség politikai térképét: a Szovjetunió és Jugoszlávia romjain új államok jöttek létre, és ma már Csehszlovákia is a múlté. Eme átalakulások a határok – korábban nem is remélt – átrajzolását vonták maguk után, ugyanakkor az Európai Unión belül is akadnak tagállamok,

amelyek ma is határvitát folytatnak egymással, lásd Horvátország és Szlovénia példáját. Tehát a revízió kérdése akár magyar–román viszonylatban is vitatéma lehet, attól függetlenül, hogy a felvetés – akárcsak a területi autonómia kezdeményezése – szembemegy a hatályos román alkotmánynak az egységes és oszthatatlan nemzetállamiságról rögzített meghatározásával. Azok a magyarok, akik e tekintetben szorgalmaznak határmódosítást, csupán olyan mértékben tekinthetők revizionistának, mint azok a románok – nem kevesen vannak, köztük volt és jelenlegi magas rangú politikusok –, akik a két önálló román államnak nevezett Románia és Moldovai Köztársaság egyesüléseért szállnak síkra jó ideje. Vagyis a kérdés ma már nem úgy tevődik fel, hogy fel lehet-e vetni a trianoni határok átszabásának ügyét, hanem hogy érdemes-e. A diktátum aláírásának évfordulója, június 4-e (amelyet 2010-ben nyilvánított a nemzeti összetartozás napjának a magyar Országgyűlés), no és persze a közelgő centenárium ismét alkalmas annak megállá-

pítására, hogy magyar az, akinek fáj Trianon, és bizony a magyarok többsége így viseltet az ország szétszaggatása iránt. Ám a „haza a magasban” ideáljától roppant hosszú az út Nagy-Magyarország tényleges visszaállításáig, nem árt kimondani, hogy ennek a jelenlegi politikai viszonyok közepette nulla az esélye. Természetesen el lehet játszani a gondolattal, mi történne, ha egy, az ügyet felkaroló nagyhatalom támogatásával Magyarország katonailag megpróbálná visszacsatolni Erdélyt Romániától. Ennek azonban legfeljebb akkora realitása lehet, mint egy harci videójátéknak, arról nem beszélve, hogy ugyan mit kezdene Magyarország egy több mint hatmillió román közösséggel. De a kérdést nem is érdemes tovább ragozni. Budapest ma azzal szegálja leginkább a külhoni magyarok érdekeit, ha a jelenlegi nemzetpolitikát folytatva támogatja a határon túlra szakadt közösségek szülőföldön való megmaradását, identitásukban való megerősítését. Az egységes Kárpát-medencei magyar tér kialakításánál nem lehet jobb módszert találni arra, hogy vesszen Trianon.

Romániai Károly

Újra Romániában tartózkodott Károly herceg, a nagy-britanniai trónörökös. És jó lenne, ha különleges szemüvegen keresztül néznénk a találkozóit. Akárcsak a nyilatkozatait. De az igazi cél nem az, ami megmutatkozik előttünk. Kockázatos dolog a leginkább szembeötlő képet nézni. Mert azt hiszem, valami készül a háttérben. Valami igazán meglepő. Ittlétekor a Cotroceni-ben találkozott és négysemzőköt beszélgetett Klaus Johannis elnökkel. Aztán onnan egyenesen egy Viorica Dăncilă kormányfővel folytatott négysemzőköt megbeszélésre ment. Ez a körutazás az Erzsébet-palotában ér véget, ahol a brit

trónörökös Margit hercegnővel, a királyi család vezetőjével folytatott párbeszédet. Mi e találkozók jelentése? Egyszerű véletlen egybeesésekről van szó annak kapcsán, hogy Károly herceg újra hazánkba látogat, akitől megszoktuk a minden évben ismétlődő látogatásait, amikor meglátogatja a Szászfehéregyházán lévő pika-reszk birtokát?

Tegyük meg egymás mellé néhány biztos információt.

1) Károly herceg már sok éve rendszeresen Romániába jár. Az egész világot bejárta megtisztelő, ha nem éppenséggel rendkívül hízelgő kijelentéseket tett az erdélyi régió lenyűgöző jellegéről, ahol kialakított magának egy reziden-ciát. Ezzel kapcsolatosan igazi és hatékony népszerűsítést is végzett hazánk javára.

2) Károly herceg az egyik Romániáról szóló dokumentum-filmben egyáltalán nem véletlen módon és bármiféle ironia nélkül kijelenti, hogy III. (Karóbahúzó) Vlad (Vlad Ţepeş) leszármazottja. Más szavakkal, az egyik romániai uralkodói család nemzetségéhez tartozik.

3) Bár hivatalos titulusa, melyet ennek az elemzésnek az elején én magam is használtam az, hogy „Nagy-Britannia koronájának örököse”, a tájékozottak és elsősorban a nagy-britanniaiak tudják, hogy nem Károly herceg lesz a következő uralkodó. A hosszú életű brit királynő elhunytja után másvalaki érkezik majd a Buckingham-palotába. És nagyjából mindenki arra számít, hogy az Vilmos herceg lesz. Károly fia. Következésképpen a Romániába

ma visszatért herceg szabad. De ugyanígy szabad Vilmos testvére is. Harry herceg.

4) Mihály király halálával a Hohenzollern-dinasztia, sajnos, kihalt. Ezen kívül Románia köztársaság, Románia jelenlegi királyi családja pedig, egymagában nem képes megváltoztatni a dolgokat. Még akkor sem, ha – ahogy azt mindenki láthatta – egy alkotmányos monarchia több mint hasznos lenne ennek az országnak. 5) Románia stratégiai partnerségi kapcsolatban van Nagy-Britanniával, a bukaresti hatóságok pedig mindig is közel álltak a brit királyi családhoz. Tovább lehetne erősíteni ezt a stratégiai partnerséget, méghozzá nagyon hosszú időre és mindkét állam hasznára, ha egy geopolitikai bűvészkedés végén, melynek keretében meg-

nyilvánulna egy erős belpolitikai akarat, Románia újra alkotmányos monarchiává változna és a brit királyi család egyik képviselője ülne királyaink trónjára.

6) Ilyen körülmények között mi akadályoz meg bennünket, hogy feltegyük a kérdést, vajon nem ilyen irányú igyekezeteknek vagyunk-e tanúi, melyek természetesen diplomáciai szinten, de egy gondosan kidolgozott terv szerint zajlanak. Ezért aztán egyáltalán nem szabad kizárni a jövőre vonatkozó számításokból a fentebbi hipotézist és nem árt, ha egyre jobban odafigyelünk az ezután következő lépésekre.

SORIN ROŞCA STĂNESCU
A cikket az Eurocom
Romániai sajtófigyelő
fordította magyarra